

Stručni rad

KAKO POBOLJŠATI DRAMSKE VJEŠTINE

Monika Ravnikar Bobnar, prof., učiteljica razrednega pouka

OŠ Komenda Moste, Slovenija

Sažetak

Djeca su općenito vrlo kreativna i u dramsko-lutkarskom klubu imaju prilike za razvoj kreativnosti, koja je često sputana u nastavi. Pokreće ih želja za nečim novim, zanimljivim i nadasve neočekivanim. Drama nudi sve to. U dramsko-lutkarskom krugu željela sam postići cilj usavršavanja dramatizacije. Pritom sam željela da djeca budu kritična i samokritična. Na probama je analiziran svaki igrokaz koju su odigrali učenici i svaki glumac njihove skupine. Došli smo do spoznaje da su učenici u dramskom krugu postali i pozitivno i negativno samokritični i kritični prema svojim suučenicima.

Ključne riječi: analiza dramatizacija, lutka, kritika, igra, analiza

1. UVOD

Djeca se kod kuće i diljem svijeta zabavljaju s lutkom. Tješe je, razgovaraju s njom, spavaju s njom... Današnje dijete, međutim, može satima sjediti ispred televizora, računala ili pametnog telefona u ruci, a da ni ne primijeti da je usamljeno. Ili ima pune ruke posla cijeli dan. Koliko se još takvo dijete igra? Lutka ga uvjerava da se može igrati, ako, naravno, nađe način za to. Djeca su vrlo kreativna i u lutkarsko-dramskom krugu imaju mnogo mogućnosti za razvoj kreativnosti, koja je u nastavi često sputana.

2. KAZALIŠTE LUTAKA KROZ POVIJEST

Kazalište lutaka je umjetnost s manje iskustva od dramskog, ali je utoliko zanimljivije i nepoznatije, zbog svoje zgusnute sintetičnosti. Kombinira glazbu, dramu, filmsko stvaralaštvo, animaciju, umjetnost, dakle gotovo sve što je umjetnost prokrala kroz povijest. Uz pomoć prikupljanja iskustva, kazalište lutaka stvorilo je novi umjetnički jezik koji je bio vrlo specifičan. Za osnovu je uzeo oživljavanje mrtve materije uz pomoć lutkarske iluzije, koju moraju dobro poznavati oni koji žele stvarati u lutkarskom kazalištu. [2]

Lutkarska predstava nastala je u Sloveniji prema stranim uzorima, a time i prema stranim utjecajima. Nakon 2. svjetskog rata slovensko se lutkarstvo počelo ubrzano razvijati od 1945. godine. Slovensko lutkarsko gledalište osnovalo je stalno i profesionalno lutkarsko kazalište. [1]

3. KAZALIŠTE, DRAMATIZACIJA, LUTKA

Kazalište je područje glume koje se bavi igranjem priča pred publikom kroz govor, pokret, glazbu, ples, zvuk i luksuznu predstavu ili jedan ili više elemenata drugih glumačkih umjetnosti. Uz standardni razgovorni stil, kazalište se može izvoditi i u drugim oblicima kao što su opera, balet, mimika, kabuki, kineska opera, kazalište lutaka, gluma, improvizacijsko kazalište, kabare ili pantomima. Kazalište je prvenstveno mjesto izvedbe, slavlja, rituala, ali ujedno i tradicija i škola kako ideje, priče i tradiciju prenijeti masovnoj publici. [3]

Dramatizacija je transformacija (prijenos, preobrazba) nedramskog teksta u dramski oblik namijenjen uprizorenju. To je autonomno književno djelo, a ujedno funkcionira i kao inscenijski tekst. [4]

Lutka je mala figura koju oživljava animator (npr. dijete). Poistovjećuje se s lutkom u osjetljivim situacijama i kroz nju govori o stvarima o kojima inače ne bi govorio. Lutka može biti od pomoći u učenju, pružanju novog materijala za učenje, prevladavanju straha, zanimljivom učenju i može riješiti konfliktne situacije. Lutka je prečac u svijet mašte.

4. OD IDEJE DO IGRE

Željela sam uključiti što više učenika u dramu. Željela sam da učenici koji su se bojali nastupa, nađu način kako prevladati strah i steći samopouzdanje da mogu nastupiti pred publikom. Ali mi smo različiti ljudi, a i djeca. Neki s ponosom i samopouzdanjem nastupaju pred gledateljima, drugi se žele sakriti barem u kostimu, treći radije nastupaju kroz lutku, treći ne bi nastupali, ali bi htjeli sudjelovati u dramskoj predstavi. To su bili umjetnici koji su pomogli u stvaranju scene i lutke: ideje, dizajn, kompozicija, slikanje, crtež...

Rad se odvijao u pojedinačnim fazama:

- Odabir prikladnog teksta: S učenicima čitamo različite bajke i razgovaramo o njima. Uputila sam učenike da paze da odaberemo tekst koji možemo transformirati, napraviti lutke, napraviti scenu, kostime, a tek kada vidimo da je sve to izvedivo u pojedinoj priči onda ga odaberemo. Odlučili smo se za bajku Tučnjava u ormaru, autorice Jane Milčinski.
- Učenici su iznijeli svoje mišljenje o nastanku igre: Napraviti ćemo lutkarsku predstavu, donijeti različite cipele od kuće i udahnuti im život. Prije ćemo im napraviti oči, uši i usta. Svi učenici izrađivali su lutke – cipele, neki su napravili ormar, drugi, glazbenici, fokusirali su se na glazbenu pratnju. No, tekst sam redizajnirala prema potrebama izvođača.
- Napravili smo list za promatranje: Promatrat ćemo što je važno poboljšati tijekom igranja.

OPAZOVALNI LIST

Ime učenca	po igri		med igro				začetno stanje		končno stanje	
	samokritično se oceni	kritič. argumen t. soigralce	govor		nastopanje		motivacija za igro			
	pozitivno, negativno	pozitivno, negativno	razločen	jasen	knjiže interpretativn	samozavestn	ne kaže hrbt pripravij: nastoj	dod.list vprašalnik		

Tabela: List za promatranje

- Mentor (učitelj) i učenici promatrali su i bilježili zapažanja na listu za promatranje. Pritom sam potaknula učenike na pozitivne i negativne argumente o sebi i svojim suglumcima.
- Razgovarajmo o njihovim osjećajima na nastupu i na kraju igre.
- List za promatranje: Rezultati koje smo postigli pokazali su da su svi učenici uspješni pronaći pozitivna i negativna mišljenja suglumaca i sebe. Govor u predstavi se kod svih poboljšao i postao razgovjetniji, jasniji, pismeniji i interpretativniji, izvedba se poboljšala jer su izvođači bili sigurniji i pažljiviji

prema izlasku na pozornicu. Motivacija za predstavu se povećala jer se većina izvođača sljedeće godine odlučila za pohađanje lutkarskog dramskog kluba, a želju za nastupom u predstavi izrazili su i brojni gledatelji-učenici. I sama sam primijetila samopouzdanje učenika izvođača, što se na nastavi ne primjećuje u tolikoj mjeri.

Lutkarsku dramu aktivno pohađaju učenici koji žele nastupiti, steći pozitivnu sliku o sebi, samopouzdanje ili vidljivost u lokalnoj zajednici. Učenici vole stvarati predstavu (dio dramskog teksta ili glazbene dodatke sami napišu, izrađuju lutke ili kostime za svoj lik, kreiraju scenu...). Scene čije su tekstove ili glazbu sami dodali igraju bolje, govor je interpretativniji. Osmislili su i svoj lik (izradili vlastiti kostim ili lutku) te si međusobno pomagali da izgled bude prikladan – jačaju se odnosi među učenicima. U svakoj improvizacijskoj igri sudili su sebi i svojim suglumcima. Ocjenjivanje sebe kao glumca i drugih glumaca pokazalo se vrlo dobrodošlo i kritično prema drugima, jer je to činilo glumce samopouzdanijima jer su dobivali pozitivne i negativne kritike koje su potom pokušavali eliminirati. Na probama smo analizirali svaku predstavu i glumce naše skupine. Glumci su prvo nastupili pred svojim vršnjacima, a potom i pred roditeljima.

5. ZAKLJUČAK

Došli smo do spoznaje da su učenici u lutkarsko-dramskom krugu postali i pozitivno i negativno samokritični i kritični prema svojim suglumcima. Govor među glumcima je poboljšao. Postao je jasniji, jasniji, pismeniji i razumljiviji. Učenici su u širem okruženju postali prepoznatljiviji kao dramatičari, samouvjereniji u osobnosti i hrabriji u umjetničkom jeziku. Cilj je dakle postignut.

6. LITERATURA:

- [1] Sobočan, P (2012). Razvoj lutkovnega gledališča na slovenskem. Maribor: Univerza v Mariboru. Pridobljeno iz http://takey.com/Thesis_149.pdf
- [2] Trefalt, U (1993). Osnove lutkovne režije. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
- [3] Wikipedija. (b.d.) Pridobljeno 10. 12. 2021 iz <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gledali%C5%A1%C4%8De>
- [4] Wikipedija. (b.d.) Pridobljeno 10. 12. 2021 iz <https://sl.wikipedia.org/wiki/Dramatizacija>